

Hz. Peygamber ve Güven Toplumu*

Kâinat, Cenab-ı Hakk'ın insanoğluna emanetidir. Bu kıymetli emanet, her anlamda güveni, istikrarı, huzuru ve barışı hak etmektedir. Hâlbuki bugün insanlık emanete hakkıyla riayet edemediği için küresel ölçekte bir güven bunalımı yaşamaktadır. Bireyler ve toplumlar arası ilişkileri sarsan, insanın tabiatla ilişkisini bozan ve dünyanın her geçen gün daha güvensiz hâle gelmesine sebep olan hâdiselerin ardı arkası kesilmemektedir. İslâm karşıtlığı, ayrımcılık, yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve nefret suçları artmakta; terör ve şiddet masum canlara kıymaya devam etmektedir. Terör örgütleri desteklenerek vekâlet savaşlarına maşa yapılmakta, mezhep ve meşrep farkları üzerinden fitne, fesat ve husumet tetiklenmektedir. Zulüm ve haksızlık, işgal ve sömürge çağdaş yöntemlerle, algı operasyonları ve manipülasyonlarla sürdürülmekte; habis menfaatler uğruna nice cinayetler, katliamlar, cürümler işlenmeye devam edilmektedir.

Bu kargaşa ortamında müthiş bir güvensizlik ve istikrarsızlık yaşayan insanoğlu, doğduğu günden itibaren başlayıp hayatı boyunca devam eden güven ihtiyacını karşılamak için teknolojinin imkânlarını seferber etmektedir. Sınırlara güvenlik duvarları örülmekte; sokaklar, caddeler, işyerleri, alışveriş merkezleri, hava alanları kameralarla gözetlenmektedir. Olağanüstü güvenlik önlemleri alınmasına rağmen, kuşku, korku ve tedirginlik hâlinin giderilememesi, akıllara şu soruyu getirmektedir: Acaba “güvenen ve kendisine güvenilen insanı” inşa etmek, “güven toplumu” tesis etmek adına takip edilen yol yanlış olabilir mi?

Dünyayı kuşatan güven problemi öyle boyutlara ulaşmıştır ki, insanın en temel dokunulmazlık alanlarında bile kendisini emniyet içerisinde hissetme imkânı son derece daralmıştır. İslâm âlimleri, dinin gayesini güvenlik perspektifinden okurken, “zarurât-ı hamse” başlığı altında beş temel dokunulmazlık konusu belirlemişlerdir. Irk, dil, din, yaş ya da cinsiyet farkı gözetilmeksizin her insanın eşit biçimde sahip olduğu bu güvenlik hakları, “din, akıl, can, mal ve nesil güvenliği” şeklinde açıklanır. Bazı âlimler bu beş gayeye, Allah'a kulluk, yeryüzünün imar edilmesi, sosyal düzen ve istikrarın sağlanması, hürriyet ve adaletin temini gibi yan unsurları da ilave etmişlerdir. Sonuçta insanoğlu için korkudan azade, emniyet içinde bir hayat sürme gayesi, vazgeçilmezdir.

Bugün, saydığımız beş alanda güvenliğimiz ihlâl edilirken, sadece bizim değil, ortak yurdumuz olan dünyamızın da güvenliği ve geleceği tehlike altındadır. İnsanoğlu hırsına, tamahına, kibrine, hükümranlık arzusuna yenilmiş, maddi menfaatleri ve çıkar savaşları için

attığı umarsız adımlar yüzünden tabiatın dengesini bozmuş, yeryüzünde fesat ve bozgunculuk için yeni kapılar açmıştır. Denizler, akarsular, toprak ve hava kirlenmiş, bitkiler ve canlılar âlemi zarara uğramış, nesillerin sağlığı ve huzuru gözardı edilmiştir.

Üzülerek ifade edelim ki, tüm bu yaşanan olumsuzluklardan müminler topluluğu da kendisini koruyabilmiş değildir. Tarihte “selam ve eman yurdu” olarak bilinen, güvenliğin, kardeşliğin, huzurun timsali olan İslâm beldeleri bugün karanlık ve kuralsız savaşların pençesinde can çekişmektedir. Saldırı ve çatışmalar, şiddet ve terör, İslam coğrafyasını kan ve gözyaşıyla karmış, kültür ve medeniyetimizin zengin mirası tarumar edilmiş, şehirler harabeye dönmüştür. Müslümanların can, akıl, mal ve nesil emniyeti, ırz ve namusu, onur ve haysiyeti pare pare olurken, dahası din emniyetleri de büyük bir tehdit ve tehlike altına girmiştir.

İşte bütün bu gerçekler karşısında, Diyanet İşleri Başkanlığı olarak 2017 yılı Kutlu Doğum Haftasının temasını “Hz. Peygamber ve Güven Toplumu” şeklinde belirledik. Bu temanın yurt sathında ve gönül coğrafyamızda işlenmesiyle, barış ve güven toplumu olabilmek için, yeniden Emin Peygamber’in emin ümmeti olabilmek için mümin gönüllerde bir bilinç ve farkındalık oluşturmayı hedefledik.

Güven; inanmak ve emin olmaktır; endişelerden sıyrılmak ve korkuları bir kenara bırakmaktır. Din-i Mübin-i İslâm’da iman ile güven arasında çok güçlü bir ilişki mevcuttur. İman eden kimse anlamına gelen “mümin”; güvenilir insan anlamına gelen “emin”; güven, güvence ve güvenlik anlamına gelen “emniyet”; can ve mal güvencesi anlamına gelen “eman”; hıyanetin zıddı olarak kullanılan “emanet” kavramları, aynı kökten beslenmektedir. Bu kökün bağlandığı nokta ise, Yüce Yaratıcı’nın mahlûkâta sağladığı sonsuz güvendir.

İslâm’a göre, güvenin yegâne kaynağı Cenab-ı Hak’tır. Yüce Rabbimizin esma-i hüsnasından biri olan “el-Mümin”, “huzur, esenlik ve güven veren, kendisine güven duyulan, emniyet ihsan eden” demektir. Dolayısıyla Allah’a iman eden bir mümin, kendisinin de bir parçası olduğu varlık âleminin Yüce Allah’ın himayesi, koruması ve garantisi altında olduğuna inanır. Mümin, Yüce Allah’ın kudretine teslim olan, zihnini ve yüreğini en sağlam, bâki, değişmez mesnede yaslayan, böylelikle huzura kavuşan kimsedir. Mümin, dünyada ve ahirette huzur ve mutluga ancak bu güven sayesinde kavuşabileceğini bilir. Nitekim İstiklal Şairimiz Mehmet Âkif, bu hakikati “Allah’a dayan, sa’ye sarıl, hikmete râm ol / Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol” demek suretiyle dile getirmiştir.

İnsanlığa imanı ve güveni aşılama, vahyi ve hidayeti taşımak için gönderilen bütün peygamberlerin ortak niteliği “doğruluk ve güvenilirlik” anlamına gelen “sıdk ve emanet”

vasfına sahip olmalarıdır. Çünkü tebliğ ve davetin başarıya ulaşması için doğruluk, dürüstlük ve samimiyet şarttır. Şiddetin, zulmün, talanın, istismarın had safhada yaşandığı, dolayısıyla insanların güvene her zamankinden fazla ihtiyaç duyduğu Cahiliye döneminde Sevgili Peygamberimizin “Muhammedü’l-Emin” olarak anılması son derece manidardır. Resûl-i Ekrem (sas), hayatının her döneminde sadece müminlerin değil, düşmanlarının da kendisinden emin olduğu yüce bir şahsiyettir. O, Hz. Peygamber (sas), her şeyden önce güvenilir bir insan, güvenilir bir baba, güvenilir bir eş, güvenilir bir arkadaş, güvenilir bir dosttur. Akrabaya, komşuya, ticarete muhatap olduğu insanlara, idaresi altındaki Müslümanlara güven veren, özü sözü bir, sadık insandır. Hâkimliği, komutanlığı, imamlığı, risaleti güven üzerine kuruludur. Kur’an-ı Kerim’i ona getiren vahiy meleği nasıl “el-Rûhu’l-Emin” ise (Şuara 26/193), Mekke, Kâbe nasıl “el-Beledü’l-Emin” ise (Tin 95/3), Resûl-i Ekrem de (sas) öylece dosdoğru, öylece emindir.

Hz. Peygamber (sas), güvenmeyi ve güvenilir olmayı, kendisini model alan bütün müminlerin ayrılmaz vasfı olarak zikretmiştir. *“Mümin, insanların canlarına ve mallarına zarar vermeyeceğinden emin oldukları kimsedir.”* hadisi (Tirmizî, İmân, 12), “iman” ile “insanlara güven sunma” arasında doğrudan bağ kurması bakımından dikkat çekicidir. Mümin, yüreğindeki sarsılma güveni çevresine aksettirmekle ve davranışlarına dökmekle mükelleftir. Onun Allah’a ve Resûlüne imanı, insanlara sağladığı emana dönüşmeli; yüreğindeki güven hissi, toplumda güvenilirliğin teminatı olmalıdır. *“Bir kişinin kalbinde aynı anda iman ile küfür, doğruluk ile yalancılık, hıyanet ile emanet bir arada bulunmaz.”* (İbn Hanbel, II, 349) hadisi gibi, emanet bilincine sahip olmanın imanla özdeşliğini hatırlatan sayısız hadis-i şerif vardır.

Kısacası, eman ve güvenin inşası öncelikle insanın kendi nefsinde başlar. Ne kadar dış tedbirler, güvenlik kalkanları oluşturulursa oluşturulsun, eğer insan içten gelen, inancından beslenen bir güven karakteri geliştirememişse, hepsi başarısızlığa mahkûm olacaktır. Çünkü imanı dilinde kalan ve benliğini kaplamayan her insan, dinine olan güveni zayıf olduğu nispette insanlara olan güvenini ve güvenilirliğini de kaybedecektir. Diğer taraftan, tek başına kaldığında bile Allah’ın gözetiminde olduğunu farkında olan, iman, ihsan ve ihlas sahibi bir Müslüman, sadece kendi güvenliği için değil, insanlığın ve tabiatın güvenliği için de emek vermekten kaçınmayacaktır.

Bugün, omuzlarımızdaki yükü, dağlara emanet edilemeyip de bize tevdi edilen o ağır yükü hissetmeye, emanet bilincini yeniden kuşanmaya muhtacız. Göğsümüze emanet edilen imanın, kalbimize emanet edilen ihsanın, aklımıza emanet edilen idrakin gereğini yapmalıyız.

Zamana ve insana dair güvensizlik söylemlerine aldanmadan, pes etmeden, cesaretimizi yitirmeden “eman toplumunun oluşumunda payı bulunan emin insanlar” olmak için çaba sarf etmeliyiz. Halife olarak yeryüzünü imar etmekle mükellef olduğumuz bilinciyle, hakikatin ve adaletin gücüne duyduğumuz sarsılmaz güvenle yol almalıyız. İslam’ın tarihsel tecrübesi bizlere güven toplumunun niteliklerine dair açık ipuçları verirken, yüreğimizin sesi ve imanımızın güvencesi bize bugün de İslam toplumlarını güven iklimine taşıyacak imkan ve kararlılığı sunmaya muktedirdir.

* Diyanet Aylık Dergi, sayı 316